DODATAK

Sljedeći dodatak ne sačinjava dio ECRI-jeve analize i prijedloga koji se odnose na situaciju u Hrvatskoj

ECRI želi istaknuti da je analiza sadržana u ovom trećem izvješću o Hrvatskoj datirana 17. prosinca 2004. godine i da nisu uzeti u obzir događaji nakon tog datuma.

U skladu s ECRI-jevim pristupom svakoj zemlji pojedinačno, nacrt ECRI-jevom izvješća o Hrvatskoj bio je podvrgnut povjerljivom dijalogu sa hrvatskim vlastima. Jedan broj njihovih komentara ECRI je uzela u obzir i integrirala u izvješće.

Međutim, hrvatske su vlasti nakon tog dijaloga tražile da se sljedeća njihova stajališta ponove kao dodatak ECRI-jevom izvješću

«Komentari hrvatskih vlasti na Treće izvješće Europske komisije protiv rasizma i nesnošljivosti u Hrvatskoj

Vlada Republike Hrvatske cijeni što je u Trećem izvješću ECRI-a o Hrvatskoj, prepoznat napredak na brojnim područjima koja se tiču rasizma i nesnošljivosti. Primjeri navedenog napretka, su: ratifikacija Protokola 12. uz Europsku konvenciju o ljudskim pravima, usvajanje novih kaznenih odredbi i odredbi u Zakonu o radu vezanih za zabranu diskriminacije, kao i usvajanje novog Zakona o azilu. Također je usvojen Nacionalni program za Rome, a Stručna radna skupina za borbu protiv diskriminacije pripremila je Nacionalnu strategiju protiv svih oblika diskriminacije. Dodatno, želimo napomenuti kako su Nacionalni program za suzbijanje trgovanja ljudima (2005.- 08.) i Operativni plan za 2005. usvojeni od Vlade Republike Hrvatske, dana 15. prosinca 2004.

Nakon Drugog izvješća ECRI-a o Hrvatskoj, došlo je do napretka stanja na području ljudskih prava, bilo na međunarodnoj ili nacionalnoj razini. Želimo istaknuti kako Hrvatska provodi svoju demokraciju usvajanjem svih suvremenih standarda koji se uspješno potvrđuju kroz odnose sa susjednim zemljama, i puno šire, kroz suradnju unutar regionalnog i globalnog međunarodnog poretka.

Hrvatska vlada, u cjelini je posvećena razmatranju izdanih preporuka zbog daljnjeg unaprjeđenja stanja na području rasizma i nesnošljivosti.

Nadalje, Vlada također želi zahvaliti ECRI-u za usvajanje većeg broja komentara hrvatskih vlasti na Nacrt trećeg izvješća ECRI-a, kao i za prihvat određenog broja objašnjenja koja su unaprijedila tekst Izvješća.

Dodatno, Hrvatska bi željela dati primjedbe koje se tiču ustavne zaštite nacionalnih manjina, a za koje bismo cijenili da budu uključene kao dodatak Trećem izvješću ECRI-a o Hrvatskoj.

Na međunarodnoj razini na području borbe protiv rasizma i nesnošljivosti, Republika Hrvatska je čvrsto posvećena suzbijanju i prevenciji novih diskriminacijskih fenomena, kao što su tijekovi migracija, pitanje azila i trgovanja ljudima, posebice ženama i djecom, kao i širenje rasizma kroz Internet tehnologiju, itd.

Hrvatska je Ustavom uredila transparentan sustav za provedbu međunarodnog prava. Sukladno članku 140. Ustava Republike Hrvatske, međunarodni ugovori koji su zaključeni u skladu s Ustavom, objavljeni i na snazi su, predstavljaju dio unutarnjeg pravnog poretka i u hijerarhiji pravnih izvora iznad su zakona. Na taj način, međunarodni ugovori mogu se primjenjivati neposredno.

Na nacionalnoj razini uz postojanje redovite pravne zaštite ljudskih prava na području rasizma i diskriminacije, značajnu ulogu ima Ustavni sud, kao sud koji funkcionira izvan strukturalne podjele na zakonodavnu, sudsku i izvršnu vlast i koji je nezavisan od utjecaja bilo kojeg vladinog tijela. U Republici Hrvatskoj također postoje tri pravobranitelja: Pučki pravobranitelj, Pravobranitelj za djecu i Pravobranitelj za ravnopravnost spolova, a koji su imenovani od Sabora, te djeluju kao nezavisne institucije za ljudska prava i koje su samostalne u svom radu. Primjerice, ove institucije razmatraju slučajeve kršenja ljudskih prava i izdaju preporuke za njihovo rješavanje.

Republika Hrvatska stranka je svih glavnih međunarodnih instrumenata na globalnoj i regionalnoj razini na području ljudskih prava (bez rezervi na njihove tekstove), te je i njihove relevantne standarde uključila u domaće zakonodavstvo. Hrvatska također ispunja svoje redovite obveze koje se tiču periodičnih izvještaja i preporuka na iste. Republika Hrvatska jasno je uputila otvoreni poziv tematskim mehanizmima Komisije za ljudska prava za posjet svojim institucijama, a što je od strane međunarodne zajednice prihvaćeno kao akt njene dobre volje. Također, Povjerenik za ljudska prava Vijeća Europe po prvi put je u lipnju 2004. posjetio Hrvatsku.

USTAVNE ODREDBE I DRUGE TEMELJNE ODREDBE

10.

- Smatramo posebno važnim skrenuti pozornost na potrebu detaljnijeg razjašnjenja čl. 14. Ustava.

1. Tumačenje pojma «nacionalno podrijetlo»

Članak 14. Ustava sprječava diskriminaciju s raznih osnova, uključujući i s osnove «nacionalnog podrijetla». Ovaj ustavni termin odnosi se na pojam koji uključuje širi nacionalni identitet (pripadnost), a slijedom čega se mogu ili ne konstituirati nacionalne manjine kao takve (stoga je, u svakom slučaju nacionalna manjina uključena u ovaj pojam).

2. Tumačenje pojma «drugih osobina»

Odredba čl. 14. nije iscrpljena nabrajanjem razloga diskriminacije, pa stoga ostaje mogućnost sprječavanja diskriminacije na temelju kriterija navedenog u ovoj odredbi koji glasi «drugih osobina», a u što svakako uključuje pripadnost nacionalnoj manjini.

3. Povezanost članka 14. I 15.

Za potrebu cjelovitijeg tumačenja odredbe čl. 14. nužno je uzeti u obzir odredbu čl. 15. kojim se jamči ravnopravnost pripadnicima svih nacionalnih manjina, sloboda izražavanja njihove nacionalne pripadnosti, služenje jezikom i pismom te kulturna autonomija. Štoviše, čl. 82. određuje da se prava nacionalnih manjina uređuju zakonima koje Hrvatski sabor donosi dvotrećinskom većinom glasova svih zastupnika (također poznati kao organski zakoni), a što govori u prilog posebne pažnje s kojom se vlast u Hrvatskoj odnosi prema položaju nacionalnih manjina i njihovoj ravnopravnosti u pravima i slobodama. U širem kontekstu, upozoravamo i na potrebu uzimanja u obzir odredbe čl. 4. st. 4. Ustavnog zakona o pravima nacionalnih manjina, kojom se izričito navodi da je zabranjena bilo kakva diskriminacija temeljena na pripadnosti nacionalnoj manjini.

Svi navedeni argumenti, važni su zbog boljeg razumijevanja zakonodavnog okvira na području zaštite nacionalnih manjina od diskriminacije u Hrvatskoj. Bez obzira na, stalnu mogućnost interpretacije ustavnog teksta od strane raznih sudova i Ustavnog suda, jasno je da je zakonodavni okvir u Hrvatskoj u skladu s međunarodnim standardima, te da izričito dodavanje riječi «nacionalna manjina» u odredbu članka 14. Ustava ne bi, samo po sebi, značilo veći sadržajni doprinos zaštiti nacionalnih manjina u Hrvatskoj.

12.i 13.

- Vezano uz komentar u Izvješću, kako se u listi nabrojenih autohtonih manjina u Izvorišnim osnovama (Preambule) Ustava, ne nalazi bošnjačka i slovenska nacionalna manjina, ukazujemo da je potrebno cjelovitije tumačenje, odnosno uzimanje u obzir i riječi koja se dodaje nakon riječi «Rusina» a koja glasi « i drugih». Naime, ovaj pojam «i drugih» se u duhu hrvatske jezične leksike odnosi i na druge nacionalne manjine, a ne samo na one «autohtone», te slijedom navedenog i na bošnjačku i slovensku manjinu. Na taj način, niti jedna nacionalna manjina u Republici Hrvatskoj ne može se smatrati isključenom iz Izvorišnih osnova. Položaj nacionalnih manjina, a posebice njihovo sudjelovanje u procesima odlučivanja, ne proistječe iz navođenja istih izrijekom u Izvorišnim osnovama Ustava. Njihova pojedinačna prava uglavnom su propisana Ustavnim zakonom o pravima nacionalnih manjina, ali njihovo ostvarivanje, često ovisi o brojčanoj zastupljenosti nacionalne manjine. Mi, međutim, vjerujemo da je s obzirom na to da zakonodavac ovdje nije predvidio *numerus clausus*, već ostavio pojam «i drugih», ostavljena mogućnost tumačenja kao i da su u taj pojam uključene sve nacionalne manjine.

Članovi etničkih skupina imaju pravo deklarirati sebe kao pripadnike nacionalne manjine, ukoliko ispunjavaju sve kriterije spomenute u članku 5. Ustavnog zakona o pravima nacionalnih manjina.»